

ISSN 3030-3370

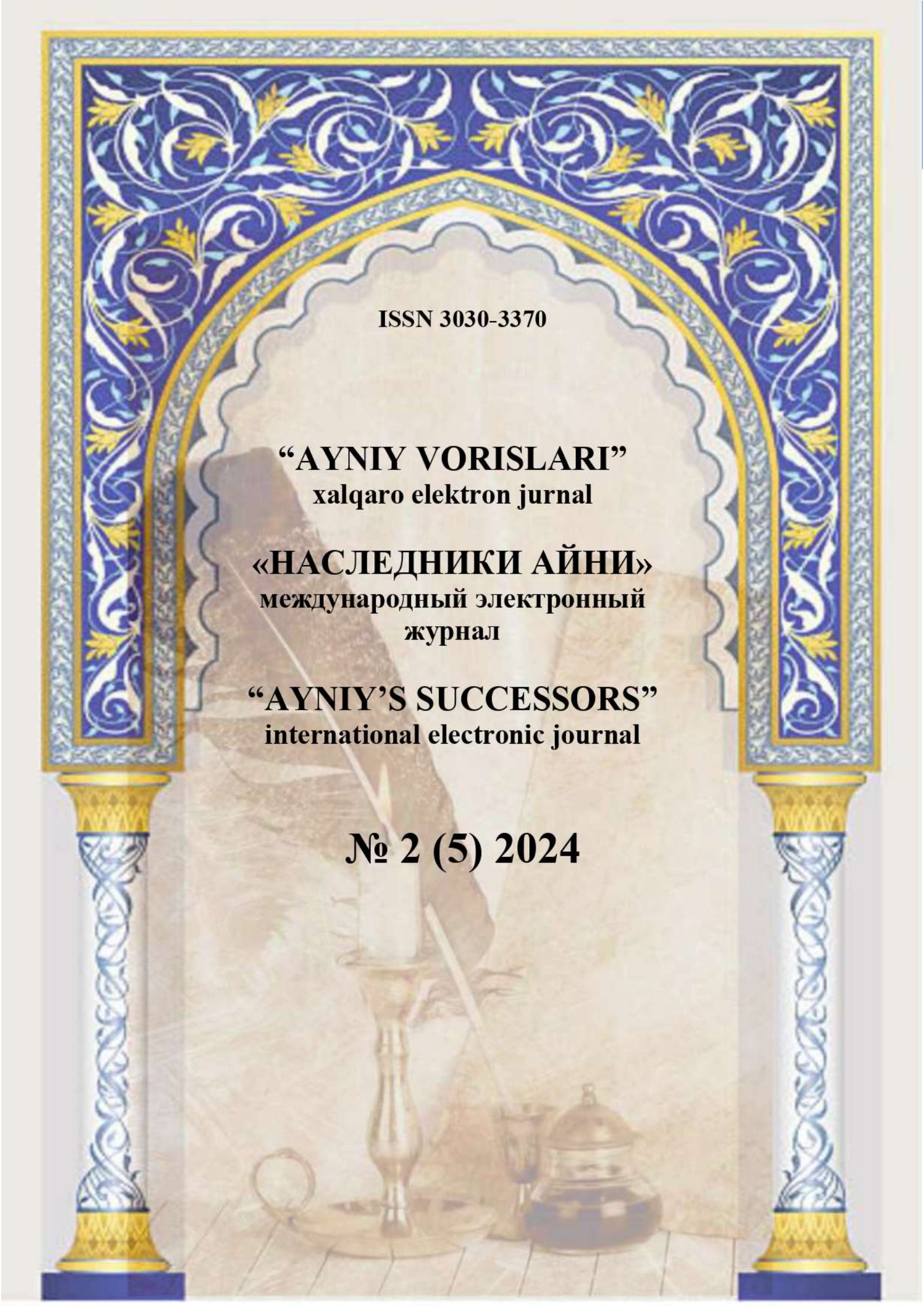
№ 2 (5) 2024

AYNIY VORISLARI

XALQARO ELEKTRON JURNAL
INTERNATIONAL ELECTRONIC JOURNAL

ISSN 3030-3370

“AYNIY VORISLARI”
xalqaro elektron jurnal

«НАСЛЕДНИКИ АЙНИ»
международный электронный
журнал

“AYNIY’S SUCCESSORS”
international electronic journal

№ 2 (5) 2024

Jurnal 2024-yildan boshlab filologiya fanlari bo'yicha O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasining №072250 raqamli guvohnomasi asosida dissertatsiya ishlari natijalari yuzasidan ilmiy maqolalar chop etilishi lozim bo'lgan zaruruiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan.

TAHRIR HAY'ATI:

BOSH MUHARRIR

OBIDJON XAMIDOV,
iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (O'zbekiston)

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI

DILRABO QUVVATOVA,
filologiya fanlari doktori (DSc), professor (O'zbekiston)

MAS'UL KOTIB

NAFOSAT O'ROQOVA,
filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent (O'zbekiston)

DARMONOY O'RAYEVA,
filologiya fanlari doktori, professor (O'zbekiston)

NURBOY JABBOROV,
filologiya fanlari doktori, professor (O'zbekiston)

NURALI NUROV,
filologiya fanlari doktori, professor (Tojikiston)

SALIMA MIRZAYEVA,
filologiya fanlari doktori, professor (O'zbekiston)

SHAVKAT HASANOV,
filologiya fanlari doktori, professor (O'zbekiston)

NURETTIN DEMIR,
Pr. Dok. (Turkiya)

ALFIYA YUSUPOVA,
filologiya fanlari doktori (DSc), professor (Rossiya)

FUNDA TOPRAK,
Pr. Dok. (Turkiya)

G'AYRAT MURODOV,
filologiya fanlari doktori (DSc), professor (O'zbekiston)

SHOIRA AXMEDOVA,
filologiya fanlari doktori, professor (O'zbekiston)

MEHRINISO ABUZALOVA,
filologiya fanlari doktori (DSc), professor (O'zbekiston)

GULCHEHRA IMOMOVA,
filologiya fanlari doktori (DSc) (O'zbekiston)

DILSHOD RAJABOV,
filologiya fanlari doktori (DSc), professor (O'zbekiston)

HUSNIDDIN ESHONQULOV,
filologiya fanlari doktori (DSc), professor (O'zbekiston)

MA'RIFAT RAJABOVA,
filologiya fanlari doktori (DSc), professor (O'zbekiston)

QAHRAMON TO'XSANOV,
filologiya fanlari doktori (DSc), professor (O'zbekiston)

ZUBAYDULLO RASULOV,
filologiya fanlari doktori (DSc), professor (O'zbekiston)

MAQSUD ASADOV,
filologiya fanlari doktori (DSc), professor (O'zbekiston)

BAXTIYOR FAYZULLOYEV,
filologiya fanlari nomzodi, dotsent (Tojikiston)

HILOLA SAFAROVA,
filologiya fanlari nomzodi, dotsent (O'zbekiston)

SAIDA NAZAROVA,
filologiya fanlari nomzodi, dotsent (O'zbekiston)

BAYRAMALI QILICHEV,
filologiya fanlari doktori (DSc), professor (O'zbekiston)

DILOROM YO'LDOSHEVA,
filologiya fanlari doktori (DSc)i, professor (O'zbekiston)

ZILOLA AMONOVA,
filologiya fanlari doktori (DSc), dotsent (O'zbekiston)

NAFISA G'AYBULLAYEVA,
filologiya fanlari doktori (DSc), dotsent (O'zbekiston)

OTABEK NOSIROV,
filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) (O'zbekiston)

YARASH RO'ZIYEV,
filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) (O'zbekiston)

ZARNIGOR SOBIROVA,
filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent (O'zbekiston)

SADOQAT MAXMUDOVA,
filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent (O'zbekiston)

NODIR RO'ZIYEV,
filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) (O'zbekiston)

RO'ZIGUL QODIROVA,
filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) (O'zbekiston)

JAMOATCHILIK KENGASHI

Jamoatchilik kengashi raisi:

TO'LQIN RASULOV,
fizika-matematika fanlari doktori (DSc), professor (O'zbekiston)

Jamoatchilik kengashi raisi o'rinbosari:

ERGASH QILICHEV,
filologiya fanlari nomzodi, professor (O'zbekiston)

Jamoatchilik kengashi:

IBODULLA MIRZAYEV,
filologiya fanlari doktori, professor (O'zbekiston)

MUSLIHIDDIN MUHIDDINOV,
filologiya fanlari doktori, professor (O'zbekiston)

JUMAQUL HAMROH,
filologiya fanlari doktori, professor (O'zbekiston)

QUTLOV**DAVLAT MUKOFOTI MUBORAK, ZAMONDOSH!**

Buxoro davlat universiteti jamoasida o'zining mehnati, talabchanligi, kattalarga hurmati-yu shogirdlarga izzati bilan tanilgan, tinib-tinchimas olim, tajribali pedagog Abuzalova Mehriniso Qodirovnani ko'pchilik taniydi, biladi va ehtirom etadi. Mehriniso Qodirovna o'z taqdirini ilm yo'liga bog'lagan, yoshlikdanoq qalbiga ilm nuri ingan, bugun uning tafakkur chirog'I atrofga ziyo taratayotgan saodatmand olimlardan biri hisoblanadi.

Mehriniso Abuzalova 1967-yil 23-fevralda Buxoro shahrida ishchi oilasida tavallud topdi. Bo'lajak olim, chetdan qaraganda oddiy ishchi oilasida tarbiya topgandek ko'rinsa-da, uning otasi Qodir aka hamda onasi Rimma opalar kitobxon, kitobni non bilan barobar ko'rgan, ilmni, ilmli kishilarni nihoyatda qadrlagan insonlar edilar. Shu boisdan ham farzandlarining o'qishlariga juda katta e'tibor qaratganlar. Mehriniso Abuzalova ana shunday kitobxon oilada, kitobni boshlaridan baland tutganlar tarbiyasida kamol topdi. Ta'kidlash joizki, uning keyinchalik olim bo'lib elga tanilishida oiladagi ana shunday toza muhit, kitobga, kitobxonlikka bo'lgan intilish, mehr sabab bo'ldi.

Mehriniso Abuzalova 1994-yilning 23-dekabrda Alisher Navoiy nomidagi O'zbekiston Fanlar akademiyasi tilshunoslik instituti huzuridagi D 015.31.21.– raqamli Ixtisoslashgan kengashda "O'zbek tilida sodda gapning eng kichik qurilish qolipi va uning nutqda voqelanishi" mavzusida nomzodlik dissertatsiyasini muvaffaqiyatli himoya qildi. Bu yosh olimning o'z ishiga katta mas'uliyat bilan yondashishi natijasi bo'lib, uning nomzodlik ishi mohiyatan o'zbek tilshunosligida keskin burilish yasay oldi. Jonkuyar olim 1994-2004-yillarda o'zbek tilshunosligi kafedrasida o'qituvchisi, 2004-2005-yillarda shu kafedra dotsenti, 2005-2007-yillarda kafedra mudiri sifatida faoliyat ko'rsatdi. O'tgan yillar davomida u butun jamoada o'z kasbiga sadoqatli pedagog, tinib-tinchimas olim, fidoyi va qat'iy intizomli hamkasb, ajoyib g'amxo'r rahbar sifatida e'tibor qozondi.

Bu davrda olimning Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi (hozirgi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi) tomonidan tasdiqlangan 2ta darsligi (hammualliflikda) va 1ta elektron darsligi (hammualliflikda), 5ta o'quv qo'llanmasi (hammualliflikda), 8ta usuliy qo'llanmasi nashr bo'ldi hamda oliy ta'limning filologiya va tillarni o'qitish (o'zbek tili) ta'lim yo'nalishi talabalari ta'limiga tatbiq etildi. Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi (hozirgi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi) tavsiyasi bilan nashr qilingan (hammualliflikdagi) "Hozirgi o'zbek tili" darsligi 2007-yilda hamda 2011-yilda "Yilning eng yaxshi darsligi va o'quv adabiyoti muallifi" Respublika tanlovida faxrli ikkinchi o'rin bilan mukofotlandi.

Olimning o'quv-usuliy va ilmiy izlanishlari e'tiborga olinib, 2011-yilda Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligining "Faxriy yorlig'i" hamda esdalik sovg'asi bilan mukofotlandi.

Ilmda sarmahsul olim 2018-yilning 27-iyunida yana bir muvaffaqiyat dovonidan mardona oshdi: Samarqand davlat universiteti huzuridagi DSc.27.06.2017.Fil.02.03.– raqamli Ixtisoslashgan kengashda filologiya fanlari doktori, professor Ra'no Raupovna Sayfullayeva ilmiy maslahatchiligida "Substansial morfologiya, valentlik va sintaktik qurilma" mavzusida doktorlik dissertatsiyasini himoya qildi.

Kuni kecha O'zbekiston Respublikasi Prezidentining Farmoni bilan Vatanimiz mustaqilligini mustahkamlash, Yangi O'zbekistonni barpo etish yo'lida keng ko'lamli islohotlarni samarali amalga oshirish, o'zining yorqin iste'dodi, ko'p qirrali ijodiy, ilmiy-amaliy faoliyati bilan xalqimiz ma'naviyatini yuksaltirish, mamlakatimizda ilm-fan, ta'lim sohasini rivojlantirish, yoshlarimizni ona yurtga muhabbat va sadoqat, umuminsoniy qadriyatlarga hurmat ruhida tarbiyalash borasidagi ulkan xizmatlari hamda ijtimoiy hayotdagi faol ishtiroki uchun Buxoro davlat universitetining o'zbek tilshunosligi va jurnalistika kafedrasida professori Abuzalova Mehriniso Qodirovna II darajali "Sog'lom avlod uchun" ordeni bilan mukofotlandi.

Muhtaram ustoz-murabbiy, talabchan pedagog, til bilimdoni, zahmatkash, sarmahsul olima Abuzalova Mehriniso Qodirovnani davlatimiz tomonidan berilgan faxriy unvon bilan chin dildan qutlaymiz. Ustozga uzoq umr, mustahkam sog'lik, shogirdlar va farzandlar kamolini ko'rib yurish baxtini tilaymiz.

Filologiya fanlari doktori (DSc), professor Dilorom Yuldasheva

PROFESSOR BOBOKALONOV RAMAZON RAJABOVICH – 65 YOSHDA !

Bobokalonov Ramazon Rajabovich 1981-yilda Toshkent davlat chet tillar pedagogika institutining fransuz tili fakultetini va 1994-yilda Toshkent Davlat universitetining o'zbek filologiyasi fakultetini tugatgan.

Bo'lajak olim mehnat faoliyatini Vobkent tumanidagi 14-maktabda o'qituvchi vazifasidan boshlab, 30-maktab direktori, Vobkent tuman XTB metodisti vazifalarida samarali faoliyat ko'rsatdi. U nafaqat tumanda, balki viloyatda fransuz tili ta'limini rivojlantirishga munosib hissa qo'shdi. Ilmga bo'lgan kuchli ishtiyoq R.Bobokalonovni Buxoro davlat universitetiga yetakladi. 1994-yildan boshlab, uning ilmiy-ijodiy faoliyati shu qutlug' dargoh bilan chambarchas bog'landi. U nafaqat respublikamizda, balki xorijda ham tanilgan tilshunos olim, professor Hamid Ne'matov ilmiy rahbarligida sistem tilshunoslik yo'nalishida o'zbek tili sintaksi bo'yicha tadqiqot olib bordi. Samarali ko'p yillik mehnat natijasida R.Bobokalonov 2000-yilda "O'zbek tilida semantik-funksional shakllangan so'z-gaplar" (10.02.02 – Milliy tillar, o'zbek tili) mavzusidagi nomzodlik dissertatsiyasini muvaffaqiyatli himoya qildi va filologiya fanlari nomzodi ilmiy darajasiga erishdi.

Tilshunos olim Buxoro davlat universitetida oddiy o'qituvchilikdan professorlikkacha bo'lgan sharaflari yo'lni muvaffaqiyatli bosib o'tdi. Qator yillar fransuz filologiyasi kafedrasida mudiri, Filologik markaz tizimida o'zbek tili va adabiyoti bolim boshlig'i, filologiya fakulteti dekan o'rinbosari, xorijiy tillar fakulteti, keyinchalik filologiya fakulteti dekani vazifalarida mas'uliyat bilan ishladi va jamoaning hurmat-ehtiramiga sazovor bo'ldi. 2006-yilda roman filologiyasi yo'shalishi bo'yicha dotsent ilmiy unvoniga ega bo'ldi.

MUNDARIJA

№	Familiya I.Sh.	Mavzu	Bet
SADRIDDIN AYNIIY HAYOTI VA IJODIGA DOIR TADQIQOTLAR			
1.	Қосимов Олимчон Ҳабибович	Фарҳанги тафсирии устод Айниӣ ва рушди сарвати забони тоҷикӣ	6
2.	Saidova Rayhon Bekmurodovna	Sadriddin Ayniy tuzgan antologiyada Fitrat ijodiga oid mulohazalar	11
3.	Narziyeva Dilnoza Inoyatovna	Sadriddin Ayniy asarlarida mehmon obrazi va mehmonnavozlik tasviri	15
FOLKLORSHUNOSLIK VA ADABIYOTSHUNOSLIK MASALALARI			
4.	M. Faruk Toprak	Ez-Zemahşerî'nin şiirlerinde Harezmi	20
5.	Fayzulloyev Otabek Muhamadovich	Ingliz va o'zbek folklorshunosligida bolalar folklorini o'rganish va nashr etish jarayonlari	28
6.	Keldiyorova Gulchexra Sайдиевна	Шарқ адабиётида комил инсон муаммоси	32
7.	O'roqova Nafosat Yoriyevna	Xalq lirik qo'shiqlarida floristik obrazlarning o'rni	37
8.	Chuliyeva Nilufar A'zam qizi	Zamonaviy she'riyatda badiiy zamon va makon poetikasi	42
9.	Keldiyorova Naima Nabijonovna	Azim Suyun she'riyatida mavzu va obraz munosabati	48
10.	Qodirova Nasima Saidburxonovna	Jahon adabiyotshunosligida munaqqid uslubiga doir nazariy qarashlar	53
11.	Axmedova Hafiza Hakimovna	Muhammad Yusufning lirik maktublariga Sergey Yesenin an'analari ta'siri	58
12.	Qudratova Muborak Shuhratovna	Hozirgi zamon o'zbek she'riyati taraqqiyotining asosiy tamoyillari	63

13. Berdiyeva Dilnavoz Orif qizi	Zamonaviy o'zbek shoiralari ijodida bag'ishlov va maktub-she'rlar	68
14. Fozilova O'g'iloy Fayoz qizi	Navruz holiday views in Bukhara region	72
15. Norova Mekhri Bakhtiyorovna	Color symbols in modern Uzbek poetry	76
16. Teshayeva Gulnoza Jamshidovna	Adabiy parallel janri metodologiyasi xususida	81
17. Xudoyorova Nafisa Baxtiyor qizi	O'zbek ma'rifatparvarligi adabiyotining shakllanish omillari va o'ziga xos xususiyatlari	86
18. Egamberdiyeva Gulchiroy Esan qizi	An'ana va vorisiylikning Oydin Hojiyeva she'riyatidagi ifodasi	91
19. Mukhtorova Maftuna Ilkhom kizi	Islamic Perspectives on Joseph Conrad's "Heart of darkness" and Rudyard Kipling's "The white man's burden"	96

TILSHUNOSLIK VA TARJIMASHUNOSLIK MUAMMOLARI

20. Abuzalova Mehriniso Kadirovna, Xalikova Mohigul Xalimdjanovna	O'zbek-turk tillari numerologik komponentli birliklarida madaniy kodning voqelanishi	100
21. Yuldasheva Dilorom Nigmatovna, Asadova Shahlo Akmal qizi	Graduonimiya hodisasi va uning tadqiqi xususida	106
22. Hamroyeva Nafisa Nizomiddinovna	Nutqiy etiketning lingvistik tabiati	111
23. Козиева Икбол Комилжоновна	Роль и место ономастики в ряду других научных дисциплин	116
24. Babayarov Maxmud Xamitovich	O'zbek sport sharhlovchisi Axbor Imomxo'jayev nutqining lingvistik tahlili	122
RETRO	Беназир устозимиздан тухфа	126
QUTLOV		130
FILOLOGIYA ILMIDAGI YANGI QADAMLAR		134